

กฎหมายลักษณะหนี้

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ปีการศึกษา 2565 (13)-(14)

3,10 กันยายน 2565

ศาสตราจารย์ ดร.ดาราดพร ธีระวัฒน์

3 ก.ย. 65

หัวข้อการบรรยาย ความระงับแห่งหนี้

ความระงับแห่งหนี้

การชำระหนี้

(มาตรา 314 - มาตรา 339)

1

หลักกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ถูกต้อง

1. กำหนดเวลาชำระหนี้ (ม. 203)
2. ผู้ชำระหนี้ (ม. 314)
3. ผู้รับชำระหนี้ (ม. 315 – ม. 319)
4. วิธีการชำระหนี้ (ม. 320 – ม. 323)
5. สถานที่ชำระหนี้ (ม. 324)
6. ค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้ (ม. 325)
7. หลักฐานการชำระหนี้ (ม. 326- ม. 327)
8. การจัดสรรการชำระหนี้ (ม. 328- ม. 329)
9. การวางทรัพย์ (ม. 331- ม. 339)

การปลดหน้

ดาราพร ถิระวัฒน์ 65

หลักการปลดหนี้ มาตรา 340

เป็นนิติกรรมระงับสิทธิที่เจ้าหนี้แสดงเจตนา
ฝ่ายเดียวสละสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่มีต่อลูกหนี้
โดยไม่มีสิ่งตอบแทนหรือโดยเส่นหา

วิธีการปลดหนี้

1. **วิธีการทั่วไป** : เป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว (ไม่มีแบบ ทำด้วยวาจาได้) เมื่อเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าปลดหนี้ให้ หนี้นั้นก็ระงับ
2. **วิธีการพิเศษ** : กรณี**หนี้ที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ** การแสดงเจตนาปลดหนี้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือ เวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ หรือขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย

ข้อพิจารณา : การปลดหนี้ในหนี้ร่วม

- กรณีการปลดหนี้แก่ลูกหนี้ร่วมคนหนึ่ง

ผลตามมาตรา 293

ผลตามมาตรา 296

- กรณีการปลดหนี้โดยเจ้าหนี้ร่วมคนหนึ่ง

(มาตรา 299 วรรคสามนำมาตรา 293 มาบังคับ
โดยอนุโลม)

10 ก.ย. 65

การหักกลบหนี้

หลักการหักกลบลบหนี้ (มาตรา 341 – 348)

- (1) คู่กรณีต้องเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ซึ่งกันและกัน
ในมูลหนี้ต่างราย – เป็นหนี้ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้
ลูกหนี้ได้ (ฎีกา 99/2515 , 3348-3349/2516)
 - ผู้ที่หักกลบลบหนี้ได้ต้องมีความผูกพันซึ่งกันและกัน
(ฎีกา 3007/2551)
 - การหักกลบลบหนี้ต้องความผูกพันในหนี้ 2 ราย
(ฎีกา 5884-5885/2544, 1990/2552, 145/2554)

หลักเกณฑ์การหักกลบบทนี้(ต่อ)

- (2) บทนี้ที่จะนำมาหักกลบบทนี้ต้องมีวัตถุประสงค์แห่งนี้เป็นอย่างเดียวกัน (ฎีกา 4895/2551)
- (3) บทนี้ที่จะนำมาหักกลบบทนี้กันต้องถึงกำหนดชำระแล้ว (ข้อยกเว้น มาตรา 308 วรรคสอง)
- (4) การหักกลบบทนี้ทำโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง (นิติกรรมฝ่ายเดียว) ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง (ฎีกา 2163/2548)

ข้อห้ามการหักกลบลบหนี้

- สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้หักกลบลบหนี้กันได้ (ม.341 ว.1)
- คู่กรณีได้แสดงเจตนาไม่ให้มีการหักกลบลบหนี้ (ม.341 ว.2)
- สิทธิเรียกร้องที่ยังมีข้อต่อสู้ (ม.344) หนี้ที่ขาดอายุความ?
- หนี้อันเกิดแต่การอันมิชอบด้วยกม.(ม. 345)
- สิทธิเรียกร้องที่ศาลจะสั่งยึดไม่ได้ (ม.346)
- กรณีซึ่งศาลสั่งห้ามมิให้ลูกหนี้ให้ใช้เงินแก่เจ้าหนี้แล้ว(ม.347)

ผลของการหักกลบลบหนี้

- ม.341 ระบุจำนวนที่ตรงกัน
- ม.342 การแสดงเจตนาหักกลบลบหนี้มีเงื่อนไข เงื่อนไขไม่ได้
- ม.342 วรรคสอง กม.ให้ความระงับแห่งหนี้ย้อนหลังไปในเวลาแรกที่หนี้ทั้งสองฝ่ายหักได้เป็นครั้งแรก
- ม.348 กรณีที่คู่กรณีต่างฝ่ายต่างมีสิทธิเรียกร้องหลายราย

การเปลี่ยนหนี้ใหม่

4

หลักเกณฑ์การแปลงหนี้ใหม่ (ม.349 – ม.352)

- 1) ต้องมีหนี้เดิม
- 2) ต้องทำสัญญาแปลงหนี้เดิมเป็นหนี้ใหม่
- 3) ต้องมีการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ ?
 - วัตถุประสงค์แห่งหนี้
 - วัตถุประสงค์แห่งหนี้
 - เงื่อนไข
 - เจ้าหนี้ ?
 - ลูกหนี้?
- 4) ต้องมีหนี้ใหม่ที่เกิดขึ้นสมบูรณ์แทนที่หนี้เดิม

ตย. ฎีกา 2675/2548

การแปลงหนี้ใหม่ (ม.349 – ม.352) (ต่อ)

ผลของการแปลงหนี้ใหม่

- 1) หนี้เดิมระงับสิ้นไปทั้งหมด (ทั้งหนี้ประธาน และหลักประกันแห่งหนี้ ม.349) มีหนี้ใหม่เกิดขึ้น
- 2) ข้อจำกัด กรณีการตกลงโอนประกันหนี้ (ม.352)

เปรียบเทียบ การเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้โดยการแปลงหนี้ใหม่ กับการรับช่วงสิทธิ กับการโอนสิทธิเรียกร้อง

1. วัตถุประสงค์
2. สิทธิของเจ้าหนี้คนใหม่
3. ความยินยอมของเจ้าหนี้
4. ความยินยอมของลูกหนี้
5. รูปแบบของนิติกรรม
6. คุณสมบัติของผู้เข้ามาเป็นเจ้าหนี้คนใหม่
7. ผลของการเข้ามาเป็นเจ้าหนี้คนใหม่ในหนี้บางส่วน
8. การได้มาซึ่งสิทธิของเจ้าหนี้คนใหม่
9. การโอนไปซึ่งประกันแห่งหนี้

หนังสือเล่มนี้

หนี้เคลื่อนกสิ่นกัน (ม.353)

เป็นกรณีที่สิทธิและความรับผิดชอบในหนี้รายหนึ่งตกอยู่
แก่บุคคลคนเดียวกัน มีผลให้หนี้รายนั้นระงับสิ้นไป

หนี้เคลื่อนกสิ่นกันเกิดขึ้นได้ 2 กรณีคือ

1. เจ้าหนี้หรือลูกหนี้กลายเป็นทายาทของอีกฝ่ายหนึ่ง
2. เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ได้รับหนี้หรือสิทธิเรียกร้อง
ในหนี้รายเดียวกันของอีกฝ่ายหนึ่งมา

จบการบรรยายภาค 1

ขอให้ประสบความสำเร็จและโชคดี

ดาราพร ถิระวัฒน์ 65